

Daru mindenki – Daru én is vagyok

GreCsó Krisztián: *Megyed utánad*

BALOG EDIT OTILIA

A korábbi szerkesztő, GreCsó Krisztián népszerűségének szimbóluma lehet a Nők Lapja 2014-es évfolyamának 29. heti számában publikált, vele készített interjú, melynek egyik apropója a 85. könyvhétre megjelent *Megyed utánad* című kötete. A regény markánsan jelen van a(z on- és offline) médiában, tudatos marketingről árulkodó helyeken tűnik föl a buszmegállóban álló apró alakot ábrázoló borító, melynek eredményeként a korábbi olvasók mellett újak is megismerhetik, megkedvelhetik a művet és a szerzőt. Ahogyan az író fogalmaz: „Ebben a könyvben onnan akartam elrugaszkodni, hogy leírható-e egy ember élete a kapcsolatain keresztül [...]” (Matkovich Ilona: „Akkor eljöttem a semmibe”. GreCsó Krisztián, író. Magyar Narancs, 2014/19., <http://magyarnarancs.hu/konyv/akkor-eljottem-a-semmibe-89952>). A párkapcsolatot, szerelmet középpontba állító szöveg fő témája nem maga a szerelem érzése, hanem az énkép és a lélek szerelmek hatására bekövetkező változása. A regény főszereplője Daru, az ő személyiségének érése, felnőtté válása van a középpontban. Ahogyan a falu zárt világának tere egyre szélesebbé válik a kisvárosban, majd a nagyobb egyetemi város után a fővárosban, a személyiség tere is egyre tágabb és ezzel egy időben nyitottabb és összetettebb lesz.

A szöveg jól szótt szövevként funkcionál: a tradicionális keretes szerkezet mellett a divatos patchwork technika jelenik meg; nem ábrázolható a bemutatott összes kapcsolat a maga teljességében, a szálak Daru lelkében érnek össze. Sára és Lili alakjának, valamint az általános iskola helyszínének ismételt feltűnése az utolsó fejezetben véleményem szerint az egyik legkiemelkedőbb rész. Ahogyan a *Krisztus az olajfák hegyén* festmény eltávolítása – mely értelmezhető a Grétával kötött házasság szimbólumaként

– nyomot hagy a falon, ugyanúgy hagynak nyomot Daru személyiségén, énképen a szerelmek. „Mert a saját múltja csak részben az övé, a másik részben azoké, akik szerették” (274.) – olvashatjuk. A nyom a lányok, nők lelken is jelen van, ám egyik lány belső gondolat- és érzelemvilága sem lesz része az elbeszélésnek. Nem kapnak külön narrátori hangot, azaz a lányok karakterét Darun keresztül ismerjük meg. Darut saját perspektívájából látjuk, egy személyben narrátor és szereplő, aki külső nézőpontból írja le önmagát. „Daru én vagyok” – jegyzi meg több alkalommal (15., 58., 123., 184., 198., 199., 204.).

GreCsó Krisztián szövegvilágának horizontja túlmutat Daru történeteiben. A *Megyek utánad* intertextuális kapcsolatba lép a *Mellettem elférsz* című regénnyel, ahol Juszti mama és Domos tata karakterei mellett az előbb említett olajfestmény is fontos elem. Valóban, „a könyv úgy épül fel, hogy minden fejezet alapvetően egy részproblémára koncentrál [...]” („*Mindenkinek van saját Viharsarka*”, Könyves Magazin, 2014. június, 35.). Lili alakjához a gyermekszerelmek kötődik, mely a teljes ártatlanságból a kamaszkori ráismeréseken keresztül („Ebben a pillanatban értette meg. Hogy mi van. Lili nő. Mások annak látják.” [22.]) az első megrázó csalódásig („Hogy ez tényleg szerelem volt.” [58.]) tart. Eszter neve az általános iskolából már elballagott Daruhoz kapcsolódik, akivel emlékezetes nyarat töltenek a középiskola megkezdése előtt. A strandolás leírása Eszter különlegességét, érettségét hangsúlyozza; hirtelen, tragikus (és értelmetlen) halála hosszú időre némává teszi Darut, akinek a lány elvesztésével és hiányával egyszerre kell megküzdenie. Petra Daru (egyik) főiskolai szerelme. Ebben a kapcsolatban a konfliktus sokkal inkább Petra szülei és Daru között van, mint Daru és Petra között, Eszter hiánya és Petra ragaszkodása egyaránt erősebb Daru szerelménél. Itt – ahogyan Jánossy Lajos írja – a szöveg „kevésbé ábrázol, főleg informál”. (Jánossy Lajos: *Vissza vonat*, <http://www.litera.hu/hirek/visz-a-vonat>) A szerelmi motívumok sorából nem maradhat ki a megcsalás toposza, Daru szeretői szerepkörbeli ábrázolása. A már menyasszony Sára karakteréhez a felnőtté válással, az egyetemi előkészítővel, az át nem élt katonasággal együtt egyfajta kapunyitási pánik kapcsolható. A pszichológiai problémákkal küzdő Adél epizódszerepet kap csupán Daru sorsában.

Daru társa, felesége az a Gréta lesz, akivel már a gimnáziumban megismerkedik, ám amikor kapcsolatuk szorosabbá válna, a lány szüleivel elhagyja a kisvárost, majd néhány év múlva egy talán mesébe is illő véletlen folytán újra találkoznak, hogy néhány év elteltével – egy osztálytalálkozó alkalmával – tizenhárom évig tartó házasságukat megelőző kapcsolatuk kezdődhessen el. A válóper leírása a gyerekszerelmekhez hasonlóan a legjobban kidolgozott részletek között van. Julival a jövő még dobozokban áll („Csak a bedobozolt jövő van ott.” [293.]), ő a jelen szerelme, akivel még előttük áll egymás alapos megismerése.

Daru lelki folyamatainak ábrázolása egyszerre megható és hiteles. Nem lehet nem figyelni a regény önéletrajzi vonatkozásaira. GreCsó Krisztián nem titkoltan merít önnön tapasztalataiból, mellyel a fikció és a valóság tereit hozza játékba. A szöveg egészét fátyolos költőiség lengi be, teszi emlékezetesen líraivá. Különösen maradandóak a gyakran alkalmazott hasonlatok: „Daru csak állt, letörten, magányosan, mint egy kiselejtezett vaskályha a ház előtt.” (10.) „Állt ott, mint egy lefityyedt karú, szenvedésében elhanyagolt Krisztus.” (104.) „Daru elfelejtett dacoskodni, megroppan, lebeg a lelkén a gyanú, mint vízen a zsírfolt.” (284.) Az emlékezés gyakorta irányíthatatlan mechanizmusát és esetleges voltát remekül érzékeltetik a múlt és jelen közötti síkváltások. Erre példa az egyetemi házibuli eseményeinek és Adél tettének felidézése (210–227.), a válóper alatti visszaemlékezése (240–246.), vagy a Sárával való találkozás leírása (278–284.).

A szöveg (valódi) hatását az utolsó mondat elolvasása után nyeri el, amikor az olvasó matatni kezd – ha korábban nem tette meg – saját emlékezetében. Az elmúlt szerelmek felidézésével korábbi önmagunkkal szembesülve, önnön korábbi emlékeinket vehetjük számba. Az ember életének története kétségkívül szerelmei története is, a szerző által feltett kérdésre a válaszuk igen, életünk jellemezhető, elmondható kapcsolataink által. Ezért mondhatom és mondhatja minden olvasó: Daru én (is) vagyok. Nekünk is igazolnunk kell(ene) az eltelt időt, jobban, mint az egymás tyúkjait megvásároló néniknek. (90.)

(Magvető, Bp., 2014)

